



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **I. K.**, státní příslušnost Ukrajina, zast. Josefem Blažkem, advokátem, se sídlem v Bruntále, Žižkovo náměstí č. 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2005, č. j. 59 Az 173/2004 – 46, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2004, č. j. OAM-2667/VL-20-03-2004, zamítl žalovaný žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Žalovaný s poukazem na taxativně vymezené důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu dovedl, že žalobce v průběhu správního řízení neuváděl žádnou ze skutečností svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, či že by měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. V průběhu řízení bylo totiž zjištěno, zejména z výpovědi samotného žalobce, že motivem žádosti o udělení azylu byla snaha vyhnout se špatným ekonomickým podmínkám na Ukrajině, získání zaměstnání a možnost dosažení výdělků, jakož i legalizace pobytu v České republice.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, v níž nesouhlasil s výrokem o zamítnutí jeho žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a dále v rozhodnutí postrádal výrok o neudělení azylu podle § 14 (tzv. azylu humanitárního) zákona o azylu, jakož i výrok o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Vytýkal správnímu orgánu porušení ustanovení § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (dále jen správní řád) s tím, že se nezabýval jeho žádostí odpovědně a svědomitě, nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil žalobcovu důvěru ve správnost rozhodování. Vytýkal mu též porušení ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu – nezjištění přesného a úplného skutečného stavu věci, porušení § 46 a § 47 odst. 3 téhož právního předpisu, když podle jeho přesvědčení není rozhodnutí v souladu se zákony, nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci a odůvodnění žalobce nepřesvědčilo o správnosti postupu správního orgánu a o tom, že se v něm vypořádal se všemi provedenými důkazy. Vyslovil přesvědčení, že nebyly naplněny zákonné důvody pro neudělení azylu a pro označení jeho žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 zákona o azylu, resp. minimálně pro nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Pokud jde o skutkové důvody odkázal na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru, který byl s ním proveden a ostatní spisový materiál vztahující se k předmětné žádosti. Zdůrazňoval, že na Ukrajině měl nezvládnutelné existenční potíže, neměl zaměstnání a nemohl živit rodinu. Proto odešel za prací do České republiky, přičemž na Ukrajinu se nechce vrátit, protože by tam neuživil ani sebe ani rodinu. Vyslovil přesvědčení, že žalovaný mu mohl udělit azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu na dobu, dokud se jeho osobní situace nebo situace na trhu práce na Ukrajině nezlepší. Navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 4. 4. 2005, č. j. 59 Az 173/2004 – 46 žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s., když shodně se žalovaným dospěl k závěru, že žalobce v průběhu řízení nevedl žádné konkrétní skutečnosti ani neoznačil důkazy, které by měly být provedeny k podpoře jeho tvrzení, že žalovaný nevyhodnotil jeho motiv k podání žádosti o azyl objektivně a na základě žalobcem uváděných skutečností. Údaje uváděné žalobcem o tom, proč opustil zemi původu, tj. ekonomické potíže, a dále snaha o legalizaci pobytu v České republice, přitom nemohou být podřazeny pod důvody udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Krajský soud přitom zdůraznil, že nezjistil ze strany správního orgánu porušení procesních předpisů, které mu žalobce vytýká, neboť ten měl možnost před vydáním rozhodnutí se vyjádřit k podkladům, případně navrhnout jejich doplnění. Soud zjistil, že žalovaný se žádostí žalobce zabýval odpovědně a svědomitě, vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí též plyne, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na jejichž základě rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu) ani nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval věcí odpovědně a svědomitě. K námitce žalobce, že se správní orgán nezabýval věcí z hlediska ustanovení § 14 a § 91 zákona o azylu, Krajský soud v Ostravě uvedl, že tato není důvodná, neboť aplikace připomínaných ustanovení předpokládá užití § 12 zákona o azylu (neudělení azylu podle tohoto ustanovení), k čemuž v dané věci nedošlo, neboť žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 téhož zákona. Poukázal v tomto směru na opakovaně vyslovený názor Nejvyššího správního soudu, podle něhož, byla-li žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná, jsou již nadbytečné výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona a o vztažení překážky vycestování podle § 91 téhož zákona.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, kterou spojil s kasační stížností podanou proti usnesení téhož soudu ze dne 4. 4. 2005,

č. j. 59 Az 173/2004 – 43, jímž uvedený soud zamítl stěžovatelovu žádost o ustanovení zástupce z důvodů v tomto usnesení uvedených. O té části kasační stížnosti, v níž se stěžovatel domáhal přezkumu uvedeného usnesení, rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 12. 2005, č. j. 4 Azs 389/2005 – 82 tak, že kasační stížnost jako nedůvodnou rovněž zamítl. Neshledal totiž v postupu soudu a jeho závěru o nedoložení předpokladů stěžovatele pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce jakékoliv pochybení. Pro stručnost odkazuje Nejvyšší správní soud v tomto ohledu na odůvodnění svého rozsudku, v němž jsou jeho závěry podrobně zdůvodněny.

V kasační stížnosti proti napadenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě stěžovatel uvádí, že jím napadá všechny jeho výroky, tj. výrok o zamítnutí žaloby, o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že Česká republika – stát nemá rovněž právo na náhradu nákladů řízení. Stejně jako v kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí žádosti na ustanovení zástupce uvádí, že právo žalobce jednat v mateřštině bylo porušeno nejen soudem, ale i v úředním styku správním orgánem rozhodujícím o jeho žádosti o udělení azylu. Dle názoru stěžovatele v řízení, které předcházelo vydání rozhodnutí žalovaného, nebylo zajištěno jeho právo jednat v jazyce ukrajinském, a to obousměrně, neboť měl být zajištěn překlad výroku rozhodnutí do češtiny a rovněž zpětný překlad výroků a písemností orgánů a osob, se kterými jednal do ukrajinštiny. Krajskému soudu vytýkal, že se v odůvodnění rozsudku odvolával na stěžovatelovu žádost o udělení azylu ze dne 24. 8. 2004, ačkoliv u tohoto sepisu žádný tlumočník z jazyka ukrajinského přítomen nebyl, byla zde přítomna pouze tlumočnice české národnosti ovládající ruský jazyk, nikoliv však ukrajinštinu. Protokol tedy nemusí být přesný s ohledem na jazykovou bariéru. Stěžovatel pak neměl rovněž možnost zjistit správnost obsahu protokolu, který mu v písemné podobě nebyl předložen k přečtení. Totéž lze pak vztáhnout i na řízení před krajským soudem a rozsudek krajského soudu. Stěžovatel měl být tímto soudem osobně vyslechnut, avšak soud mu to neumožnil, ačkoliv to v rozsudku uvádí. Pokud v důvodech rozsudku krajský soud tvrdí, že stěžovatel byl k jednání nařízenému na 4. 4. 2005 řádně předvolán a že se bez omluvy k tomuto jednání nedostavil, pak stěžovatel namítá, že tomuto předvolání mělo předcházet usnesení o ustanovení tlumočníka z jazyka ukrajinského, který by následně překládal jak průběh jednání soudu, tak i veškeré listiny. Pokud byl žalobce předvolán, aniž by byl tlumočník ustanoven, pak by jeho účast neměla význam, neboť tomuto jednání by stejně nerozuměl a nebyl by schopen se účinně bránit. Přeje si proto, aby řízení před krajským soudem proběhlo znovu a to tak, že mu soud umožní hovořit v rodném jazyce a veškeré úkony soudu, včetně písemného vyhotovení rozsudku, budou mu do ukrajinštiny překládány. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání s tím, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Ostravě, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení. Na obsah spisu odkázal i v té části, která se týkala námítky stěžovatele o znemožnění jednání v mateřštině u pohovoru ve správním řízení. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro její nedůvodnost a kasační stížnosti nepřiznal odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s, vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uvedl ve své kasační stížnosti.

Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti a které by mu dovoľovaly se od důvodů a rozsahu kasační stížnosti odchýlit.

Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti nečiní výslovný odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního (§ 103), jehož se při označení důvodů kasační stížnosti dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti seznat, že má na zřeteli odst. 1 písm. b) uvedeného ustanovení, podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Dovolává se též (stejně jako v kasační stížnosti proti současně vydanému usnesení) důvodu uvedeného pod písm. d) téhož ustanovení, podle něhož lze podat kasační stížnost mj. pro jinou vadu řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Předně je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud, vycházel v posuzované věci ze zjištění učiněných v průběhu správního řízení od samotného stěžovatele. K námitce stěžovatele, že s ním před správním orgánem nebylo jednáno v jeho mateřském jazyce nutno uvést, že dne 24. 8. 2004 byl stěžovatel předán orgány Policie České republiky na oddělení cizinecké policie Frýdek – Místek, pracoviště Vyšní Lhoty (poté co mu byl uložen trest vyhoštění na 3 roky rozsudkem Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 25. 6. 2004, sp. zn. 4 T 124/2004). Stěžovatel při příjezdu do Pobytového střediska Vyšní Lhoty podepsal prohlášení, v němž v souladu se zněním § 22 odst. 1 zákona o azylu žádal, aby řízení o udělení azylu s ním bylo vedeno v jazyce ruském. Současně podepsal prohlášení, že převzal poučení pro žadatele o udělení azylu v jazyce ruském, byl seznámen s jeho obsahem a porozuměl mu. Žádost o udělení azylu sepsaná s ním téhož dne byla učiněna za přítomnosti tlumočnice jazyka ruského. V žádosti stěžovatel výslovně uvedl, že je schopen se dorozumět v jazyce ruském a ukrajinském. K žádosti připojil též vlastnoručně sepsané důvody, které jej přiměly opustit vlast a pro které žádal o azyl, přičemž i tato písemnost byla jím sepsána v jazyce ruském a výše již uvedenou tlumočnicí přeložena do jazyka českého. Se stěžovatelem byl dále dne 30. 8. 2004 v přijímacím středisku Vyšní Lhoty sepsán protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, přičemž pohovor byl proveden na žádost stěžovatele v jazyce ruském, za přítomnosti tlumočnice tohoto jazyka. V závěru pohovoru stěžovatel uvedl, že s jeho obsahem souhlasí a nežádá doplnění, což stvrdil vlastnoručním podpisem.

Z výše uvedených skutečností je patrné, že se správní orgán při zjišťování skutkové podstaty věci nedopustil porušení zákona v ustanoveních o řízení před tímto orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Lze připustit, že se stěžovatelem nebylo jednáno v jeho jazyce mateřském, tedy ukrajinštině. Nicméně nutno dodat, že s ním bylo jednáno v jazyce ruském k jeho žádosti, když výslovně prohlásil, že je schopen zcela se v tomto jazyce dorozumět a žádá, aby řízení o udělení azylu bylo vedeno právě v tomto jazyce. Oba dokumenty, tj. jak písemný záznam o důvodech žádosti o udělení azylu, tak i protokol sepsaný s ním s odstupem jednoho týdne k upřesnění těchto důvodů, byly stěžovatelem podepsány a výslovně v nich uvedl, že jejich obsahu porozuměl a nemá, co by k nim dodal. Nelze tudíž namítat nepřesnost jejich obsahu s ohledem

na jazykovou bariéru, ani to, že stěžovateli nebyly tyto dokumenty v písemné podobě předloženy k přečtení a k odsouhlasení. Neprávem tudíž vytýká stěžovatel správnímu orgánu tuto vadu řízení, pro kterou měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit. Takový důvod zde dán nebyl. Nejvyšší správní soud k tomu jen pro úplnost připomíná, že stěžovatel vzhledem k datu jeho narození (rok 1963) prožil celá školní léta na území Sovětského svazu, jehož součástí Ukrajina byla, takže kromě ukrajinštiny byla dalším povinným vyučovacím jazykem též ruština. Lze tudíž předpokládat, že i tento jazyk dobře ovládal, jak o tom svědčí nejen jeho opakované a písemně podepsané prohlášení, ale i skutečnost, že v tomto jazyce vlastnoručně doplnil důvody žádosti o udělení azylu, sepsané dne 24. 8. 2004, nehledě k obecně známé skutečnosti o podobnosti obou jazyků. Nejvyšším správním soudem nebyl proto tvrzený důvod kasační stížnosti [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] shledán opodstatněným.

Pokud pak stěžovatel namítá, že totéž lze vztáhnout i na řízení před krajským soudem a jeho rozsudek, tj. dovolává se důvodu uvedeného pod písm. d) výše již citovaného ustanovení (vady řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé) pak tvrzené pochybení Nejvyšší správní soud v postupu Krajského soudu v Ostravě neshledal. V této souvislosti je možno odkázat na odůvodnění rozsudku zdejšího soudu ze dne 30. 12. 2005, č. j. 4 Azs 389/2005 – 82, v němž shodný kasační důvod stěžovatel a byl rovněž projednáván, a kde bylo konstatováno, že stěžovatel, který neovládá český jazyk, nebyl v řízení před krajským soudem z tohoto důvodu nikterak znevýhodněn. Aniž by uvedenému soudu z obsahu stěžovatelem perfektně v českém jazyce sepsané žaloby vyplynula potřeba ustanovit mu pro řízení tlumočnicka z jazyka ukrajinského (jak to předpokládá ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř., které je možno na toto řízení vztáhnout podle § 64 s. ř. s.), zaslal soud stěžovateli přeloženou do jazyka ukrajinského žádost (ze dne 17. 1. 2005) o vyjádření souhlasu se záměrem soudu projednat věc bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. Na tuto výzvu stěžovatel reagoval v jazyce ukrajinském, přičemž jeho přípis byl tlumočnickem jazyka ukrajinského Ing. V. M. přeložen pro potřeby soudu do jazyka českého. Poté opětovně, aniž by stěžovatel o to požádal, byla mu usnesením ze dne 15. 2. 2005 ustanovena tlumočnice jazyka ukrajinského (i ruského) paní S. A. Ta také přeložila předvolání pro stěžovatele k jednání nařízenému na den 7. 3. 2005, které stěžovatel obdržel do vlastních rukou. Přeložila stěžovatelovu omluvu k tomuto jednání do jazyka českého a jeho žádost o ustanovení advokáta, jakož opětovně i výzvu soudu ze dne 7. 3. 2005 k vyplnění formuláře (potvrzení o osobních a majetkových poměrech) včetně obsahu tohoto formuláře. Byla přítomna oběma jednáním u Krajského soudu v Ostravě, tedy dne 7. 3. 2005 a 4. 4. 2005, k nimž se však stěžovatel nedostavil. Byla připravena tlumočit obsah tohoto jednání stěžovateli do jazyka ukrajinského, jakož i veškerá jeho vyjádření zpětně krajskému soudu do jazyka českého. Není tudíž pravdivé tvrzení stěžovatele, že mu soud neumožnil se k věci vyjádřit, resp., že nebyl soudem vyslechnut. Soud byl naopak připraven tak učinit za přítomnosti tlumočnicka a jen z důvodů na straně stěžovatele, tj. proto, že se bez omluvy k jednáním nedostavil, se stěžovatel o možnost výslechu připravil. Stěžovatel tudíž nemůže vytýkat soudu, že bez ustanovení tlumočnicka by jeho účast u jednání neměla pro jazykovou bariéru význam, když tlumočnick mu ustanoven byl a při obou jednáních byl přítomen. Soud byl připraven umožnit mu hovořit v jeho rodném jazyce. Důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nebyl tudíž rovněž shledán důvodným.

Ze všech těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o této části kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s., když neúspěšnému stěžovateli

náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. prosince 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu